

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1” โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2549 ในส่วนของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 1,354 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2549 ในส่วนของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางยามาเนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 308 คน จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างยึดถือเปอร์เซ็นต์ของประชากรในแต่ละประเภท ดังนี้¹

¹ธีรภูมิ เอกะกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, (อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2549), หน้า 135.

- ถ้าขนาดประชากรมีเป็นจำนวนหลักร้อย ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25%
- ถ้าขนาดประชากรมีเป็นจำนวนหลักพัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10%
- ถ้าขนาดประชากรมีเป็นจำนวนหลักหมื่น ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 5%
- ถ้าขนาดประชากรมีเป็นจำนวนหลักแสน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1% ทำให้ได้ประชากรในแต่ละประเภทดังตาราง และทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามกำหนด

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ประเภทของโรงเรียน	จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ของประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนประถมศึกษา	1,028	18	185
2	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	326	38	123
รวม		1,354		308

3.2 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1” เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ (ของลิเคอร์ท)

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ข้อมูลวิทยุภูมิเชิงวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาคือพระหมวี่ 4

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมการบริหารตามหลักพระหมวี่ 4 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาทั้งหมด

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการ เพื่อขอรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน

1) พระสุธีวรญาณ, รศ. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2) พระครูปลัดสุวัฒนวิริคุณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3) พระครูวิมลจิตติสุนทร เจ้าอาวาสวัดพระธาตุช่อแฮ อำเภอเมือง

จังหวัดแพร่

4) ผศ.ศรี แนวณรงค์ ที่ปรึกษารองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

5) นายมานพ ดีมี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1

สำหรับแบบสอบถามมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

Index of Concurrence¹

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา

ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ .50 หรือมากกว่า หมายความว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าน้อยกว่า .50 หมายความว่าข้อคำถามนั้นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งไป เพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่ขาดความตรงตามเนื้อหาหรือมีความตรงตามเนื้อหาต่ำเกินไป

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert) และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 โดย ทดลองกลุ่มย่อย (Small group try-out) กับครูผู้สอน จำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)²

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_x^2} \right)$$

เมื่อ α = ความเที่ยงของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

σ_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนข้อสอบรายข้อ

σ_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมข้อแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถาม ฉบับจริงไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้ 0.96

¹ รัตน์ บัณฑิต. การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน, (กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2540) หน้า 53.

² เกษม สหายทิพย์. **ระเบียบวิธีวิจัย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (พิษณุโลก : โรงพิมพ์รัตนสุพรรณ), 2542, หน้า 186.

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือจากรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนในสังกัดฯ
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการส่งทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.52 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3.2

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถาม

ลำดับที่	ประเภทของโรงเรียน	แบบสอบถาม ที่แจก	แบบสอบถามที่ ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
1	โรงเรียนประถมศึกษา	185	132	71.35
2	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	123	116	94.30
รวม		308	248	80.52

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับว่ามีความสมบูรณ์หรือไม่
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus) for windows

3. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดย การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้¹

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิธีวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักพุทธธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 โดยใช้สถิติดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$)
- 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test

¹ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543),
หน้า 100.